

14. ПОЗИВ УНЕСКО МЕЂУНАРОДНОГ ФОНДА ЗА КУЛТУРНУ РАЗНОЛИКОСТ

УНЕСКО (UNESCO) је објавио [14. Позив](#) за аплицирање за средства [Међународног фонда за културну разноликост](#) (у даљем тексту Фонд).

Фонд је један од кључних инструмената Унеско [Конвенције о заштити и унапређењу разноликости културних израза](#)¹ (у даљем тексту Конвенција 2005) у области међународне сарадње и помоћи. Његов општи циљ је подршка имплементацији Конвенције 2005 и **појава динамичног културног сектора у земљама у развоју**, кроз јачање ресурса за стварање, производњу, дистрибуцију и приступ разноврсним културним изразима и услугама. Истовремено, Фонд доприноси остваривању УН циљева одрживог развоја (SDG) и родне равноправности.

У остваривању овог општег циља, Фонд улаже у пројекте који ће тежити остварењу **четири специфична исхода** у средњорочном периоду:

1. Одржив систем управљања у култури, који промовише разноликост културних израза, и који је креиран кроз циљане структурне промене
2. Уравнотежен проток културних добара и услуга на релацији глобални Север-Југ и Југ-Југ, као и повећана међународна мобилност уметника и професионалаца у култури
3. Значај и могућности којима културне и креативне индустрије доприносе одрживом развоју су јасно предочене релевантним јавним органима власти, који су укључени у планирање националног развоја
4. Препознате родне неједнакости и обезбеђен равноправнији приступ за учешће у културним и креативним индустријама

Од пројеката које ће Фонд подржати очекује се да директно допринесу наведеним исходима и повезаним очекиваним резултатима. У пројектној апликацији треба одабрати **један или два (макс. 2) исхода** којима ће ваш предлог пројекта највише допринети.

Сви пројекти би на крају требало да допринесу одрживом креативном екосистему и да буду усклађени са **Агендом одрживог развоја Уједињених нација до 2030. године**.

Од 2010. године, Фонд је обезбедио преко 10 **милиона америчких долара** за финансирање **140 пројеката** у **69 земаља** у развоју, покривајући широк спектар области. Пројекти подржани од стране Фонда у претходним циклусима финансирања довели су до:

- Усвајања националних реформи културне политике и тржишне регулативе
- Успостављања међуминистарских и међусекторских одбора за развој културних политика
- Укључивања цивилног друштва у процесе развоја практичних политика
- Развијања стратешких акционих планова за имплементацију културних политика
- Јачања капацитета за развој и имплементацију локалних и националних практичних политика
- Мапирања и мерења друштвеног и економског доприноса културних индустрија развоју
- Јачања локалних капацитета за развој пословања и подршке предузетништву у култури

---

¹ Текст Конвенције 2005 са оперативним смерницима на српском језику можете преузети [овде](#)

- Стварања нових пословних модела у области културних индустрија и унапређења употребе информационих и комуникационих технологија (ИКТ)
- Јачања професионалних мрежа и подстицања иновативних партнерстава
- Унапређења родне равноправности, Север-Југ-Југ сарадње и партиципације младих и различитих рањивих и маргинализованих група у културним индустријама.

У циљу добијања додатних информација о типовима пројеката који су добили средства Фонда у претходним циклусима финансирања [погледајте преглед подржаних пројеката](#). Фонд је поводом десетогодишњице рада објавио и врло информативну [брошуру](#) која вам може помоћи приликом аплицирања.

Прихватљиви пројекти:

Фонд улаже у пројекте који доводе до структурних промена кроз:

- **увођење и/или разраду практичних политика и стратегија** које имају директан утицај на стварање, производњу, дистрибуцију и приступ разноликим културним изразима
- јачање људских и институционалних капацитета јавног сектора и организација цивилног друштва, који се сматрају неопходним **за подршку одрживим локалним и регионалним културним индустријама и тржиштима у земљама у развоју.**

Пројекти могу имати трансверзалан (културне политике или стратегије, ауторска права итд.) или секторски фокус. Седам специфичних сектора прихватљива за финансирање су:

- аудиовизуелна/филмска уметност
- визуелне уметности
- дизајн
- уметност (нових) медија (Media Art)²
- музика
- извођачке уметности
- издаваштво

Врста прихватљивих пројеката:

Фонд финансира пројекте, поднете од стране **јавних органа и институција**, који кроз партиципативне и транспарентне процесе укључују све заинтересоване стране, посебно цивилно друштво, и односе се на:

- Развој алата који доприносе доношењу одлука и планирању (мапирање, одрживи системи прикупљања и обраде статистичких података, секторске стратегије, итд.);
- Стварање/јачање јавних културних агенција и институција од кључног значаја за развој културних индустрија, укључујући развој стручности државних службеника;
- Успостављање/јачање механизма финансирања и развоја тржишта културних добара и услуга;
- Имплементирање споразума и уговора о међународној сарадњи у циљу равномерније размене културних добара и услуга;

² *Media Art* представља концепт интеграције нових медијских технологија у уметничке и креативне праксе, укључујући дисциплине као што су видео игре, компјутерска анимација, дигитална уметност, мултимедија, интерактивна уметност, графичка уметност, медија перформанс и сл. (*Unesco Creative Cities Network*)

- Стварање/јачање педагошких и организационих капацитета образовних, стручних и техничких института за обуку у сектору културних индустрија;
- Унапређење развоја културних индустрија у дигиталном окружењу, у складу са [Отвореном мапом пута за имплементацију Смерница за промовисање разноликости културних израза у дигиталном окружењу](#);
- Јачање учешћа у културном животу, укључујући мере за унапређење приступа за рањиве групе у стварању, производњи, дистрибуцији и приступу разноликим културним изразима;
- Креирање и спровођење мера или практичних политика за унапређење родне равноправности у области културних и креативних индустрија

Фонд финансира пројекте, поднете од стране **невладиних организација**, који:

- Јачају капацитете цивилног друштва са фокусом на учешће у практичним политикама, комуникацији и/или умрежавању;
- Доприносе информисању у доношењу практичних политика, укључујући активности мониторинга и евалуације, како би се одредио утицај културних политика и мера за унапређење културних индустрија;
- Развијају стратегије и активности заговарања за подизање свести о Конвенцији 2005 међу организацијама цивилног друштва, укључујући и оне изван сектора културе;
- Јачају педагошке и организационе капацитете образовних, стручних и техничких института за обуку у сектору културних индустрија;
- Стварају нове могућности финансирања и унапређују приступ националним и међународним тржиштима културних добара и услуга;
- Унапређују развој културних индустрија у дигиталном окружењу, у складу са [Отвореном мапом пута за имплементацију Смерница за промовисање разноликости културних израза у дигиталном окружењу](#)
- Јачају учешће у културном животу, укључујући мере за унапређење приступа за рањиве групе у стварању, производњи, дистрибуцији и приступу различитим културним изразима;
- Подржавају активности које унапређују родну равноправност у културним и креативним индустријама.

Следеће врсте пројеката **НИСУ прихватљиве** за финансирање из Фонда:

- Пројекти који се односе искључиво на израду културних и уметничких радова и догађаја
- Пројекти који се односе на очување нематеријалног културног наслеђа (молимо погледајте Фонд за заштиту нематеријалне културне баштине)
- Пројекти везани за материјално културно наслеђе (нпр. локације Светског културног наслеђа) (Молимо погледајте Фонд за светско наслеђе)
- Пројекти усмерени на компензацију дефицита, отплату дуга или плаћање камате
- Пројекти који одржавају текуће активности са редовним трошковима
- Пројекти који искључиво финансирају трајне радне просторе и/или опрему
- Пројекти који финансирају физичку изградњу или обнову зграда
- Пројекти који се фокусирају на школско окружење основних и средњих школа
- Пројекти који се фокусирају на културни туризам
- Пројекти који су замишљени као стипендије или грантови за личне потребе

Право пријаве на конкурс имају:

- Органи јавних власти и јавне институције, било на локалном, покрајинском или националном нивоу, из земаља у развоју које су чланице Конвенције 2005 (међу којима је и Србија)
- Невладине организације (NGO) из земаља у развоју које су чланице Конвенције 2005, које су, према својим националним прописима, невладине и непрофитне и које испуњавају дефиницију цивилног друштва³ наведену у Оперативним смерницама Конвенције 2005
- Међународне невладине организације (INGO) регистроване у земљама потписницама Конвенције 2005, које испуњавају дефиницију цивилног друштва према критеријумима Конвенције. Апликације ових организација морају бити имплементирани у две или више земаља у развоју које су чланице Конвенције 2005 и требало би да прикажу утицај на суб-регионалном, регионалном и међурегионалном плану⁴.

Како конкурисати:

Предлози пројеката за подршку Фонда подносе се путем **интернет (on-line) платформе** на коју се постављају електронски попуњени апликациони формулари.

Припрема апликационог формулара:

- Преузмите и прегледајте оригинални [Позив Фонда](#)
- Преузмите и прегледајте [Водич за попуњавање захтева за финансирање \(Annotated Guide\)](#), који представља помоћ апликантима да формулишу ефективан предлог пројекта
- Преузмите, сачувајте и попуните [Оквир пројекта](#)
- Сакупите дигиталне копије потребних [Додатних докумената](#)⁵

Попуњавање апликационог формулара:

- Сваки апликант ће најпре морати да се региструје за коришћење on-line платформе, након чега добија лозинку путем које се пријављује на свој налог (account), који затим попуњава према правилима добијеним у Водичу (Annotated Guide). Свој налог можете креирати [овде](#).
- [Формулар](#) се попуњава на енглеском или француском језику.
- Обавезно електронски приложити Оквир пројекта и Додатна документа која доказују статус актера (потврда из Агенције за привредне регистре, статут

---

³ За потребе ове Конвенције, цивилно друштво подразумева невладине организације, непрофитне организације, стручњаке у области културе и повезаним секторима, групе које подржавају рад уметника и културних заједница. Критеријуми утврђени у Оперативним смерницама о цивилном друштву су: цивилно друштво има интересовања и активности у једној или више области које покрива Конвенција; имају правни статус у складу са утврђеним правилима надлежности у земљи регистрације; представници су одређеног подручја деловања или појединих друштвених или професионалних група.

⁴ У контексту процеса финансирања од стране Фонда, термин „регионално“ се односи на групу или кластер земаља, а не на територију унутар појединачне земље

⁵ Сва додатна документа морају бити на језику на ком је писана апликација. Према томе, треба додати превод на енглески или француски језик.

организације/институције или извод из статута (уколико је исти преопширан). Сва документа потребно је приложити у оригиналу на српском, и документа преведена на енглески или француски језик.

- Обавезно потписати и датирати апликацију, што је последњи корак у електронском формулару за пријаву пројеката.

Приликом попуњавања формулара треба имати у виду:

- Максимални износ који се може потраживати од Фонда је 100.000 америчких долара. Издвојена средстава ће се слати у неколико рата: почетак пројекта - 50%, средином пројекта – 30% и за завршетак пројекта - 20%.
- Суфинансирање и сопствени допринос пројекту (*co/self-funding* и *in-kind* доприноси) нису обавезни, али се изразито подржавају као инструмент који обезбеђује одрживост пројекта. Доприноси могу бити новчани и/или неновчани (*in-kind*). Неновчани доприноси могу бити у форми добара и/или услуга, и приказани у виду разумне процене у еквивалентној вредности исказаној у америчким доларима.
- Структура буџета требало би да буде јасна и детаљна, уз кохерентност између планираних активности, очекиваних резултата и буџета.
- Издаци за пројектно-повезане опште трошкове не би требало да премаше 30% укупног буџета пројекта.
- Тражена средства би требало да се утроше углавном на пројектне активности.
- Имплементациони период пројеката је од 12 до 24 месеца, са почетком реализације најраније од априла 2024. године
- Пројекат би требало да допринесе наведеним исходима Фонда и повезаним очекиваним резултатима (видети детаљно у [Водичу](#))
- Пројекат би требало да буде одржив, те да се прикажу дугорочни ефекти/доприноси пројекта.

Начин селекције и критеријуми вредновања

Националне комисије за Унеско ће формирати пред-селекциони панел, који се уобичајено састоји од представника министарстава културе и/или других министарстава одговорних за културне индустрије и чланова организација цивилног друштва специјализованих за културу. Пред-селекциони панел врши први преглед и пред-селекцију пројеката на националном нивоу узимајући у обзир релевантност предлога пројекта и усклађеност са националним приоритетима и потребама. Свака држава чланица Конвенције 2005 има право да подржи **максимално четири пројекта** (највише две апликације попуњене од стране јавних институција и највише две апликације из цивилног сектора) а рок за попуњавање онлајн платформе за националну пред-селекцију је 30. јун 2023. године, до поноћи. Након националне пред-селекције апликација, Унеско Секретаријат ће извршити техничку процену да би се уверио да су пријаве потпуне и да спадају у домен интервенције Фонда.

Даљу селекцију врши Унеско међународни панел експерата из пет региона. Сваку пријаву ће прегледати два члана овог панела, а резултати ће бити доступни у јануару 2024. на сајту Фонда, на линку [Резултати](#). Међународни панел експерата ће своје препоруке изложити Међувладином комитету Конвенције 2005, који ће коначну одлуку о томе који пројекти ће бити подржани донети на свом 17. Редовном заседању у Паризу, у фебруару 2024. године. Представнике подржаних пројеката ће контактирати Унеско Секретаријат.

Пријаве ће се оцењивати на основу критеријума у којој мери предлог пројекта:

- адресира циљеве, приоритете и области интервенције Конвенције 2005 и Фонда
- задовољава потребе и приоритете земље у којој ће се пројекат реализовати, као и да је пројекат изводљив и релевантан;
- доприноси постизању конкретних, мерљивих, реалистичних и одрживих резултата;
- има потенцијални структурни утицај који доводи до појаве динамичног културног сектора;
- промовише сарадњу Југ-Југ и Север-Југ-Југ;
- осигурава достижност утицаја пројекта/дугорочних користи и промовише одрживост пројекта;
- задовољава принцип финансијске одговорности.

Вештине и компетенције кључних људи укључених у реализацију предложених активности, као и укључивање заинтересованих страна у дизајн и имплементацију пројекта - такође ће бити евалуирани.

Позивамо све заинтересоване јавне органе власти, институције и невладине организације да **до 16. маја 2023. године (до поднева)** попуне електронску пријаву предлога пројекта. Пријаве пристигле после наведеног рока неће бити узете у разматрање, као и оне чија документација није потпуна.

У Србији се, за додатна питања у вези са аплицирањем, можете обратити истраживачима Завода за проучавање културног развика, на телефон 011/2637-565, као и на мејл адресе marijana.milankov@zaprokul.org.rs и masha@zaprokul.org.rs, односно на бројеве телефона 060.138.53.27 (Маријана) и Маша (063.839.31.15). За сва специфична питања у вези са конкурсом, можете се директно обратити и Унеско Секретаријату Конвенције на: convention2005.ifcd@unesco.org